

A kurzus címe: Vegetius – római hadtudomány az *Epitoma rei militaris* alapján

Tárgykód: BTPTR1583

A kurzus tárgya Publius Flavius Vegetius Renatus *Epitoma rei militaris* című művének olvasása és értelmezése.

A későantik, feltehetően IV. század végi szerzőt a Római Birodalom fenyegetett helyzete miatti aggodalom késztette négy könyvből álló „vázlatának” megírására. A bajok legfőbb okát a római haderő hanyatlásában látta, aminek álláspontja szerint a *legio* korábbi állapotának helyreállításával lehetne gátat szabni. Körültekintően megválasztott forrásai alapján tárgyalja az újoncok kiválasztásának a szempontjait, az újoncok kiképzését, fegyverzetét, a *legio* szervezését és sajátosságait, taktikai és stratégiai problémákat, vagyis a hadvezetés tudományát, valamint az ostrommal és a tengeri hadviseléssel kapcsolatos tudnivalókat.

Az ókorból mindössze néhány hadászati tárgyú mű maradt ránk, ami különösen értékesé teszi számunkra Vegetius szisztematikus katonai-technikai szakkönyvét. Ismerete nem csupán a római (azon belül a kora császárkori), hanem – gazdag utóélete miatt – a középkori és kora újkor hadtörténet tanulmányozásához is kiemelten fontos.

A kurzus célja az *Epitoma* elhelyezése a didaktikus római irodalomban, valamint a szöveg teljeskörű – nyelvi, stilisztikai, tárgyi – feldolgozása révén a műben sorra vett témák vizsgálata a releváns modern szakirodalom segítségével.

A kurzus alkalmas a hallgatók latin nyelvi kompetenciáinak elmélyítésére, különösképpen a latin katonai szaknyelv elsajátítására.

A kurzus teljesítésének feltétele az órákon való rendszeres aktív részvétel, a kijelölt szövegek előzetes otthoni feldolgozása, valamint egy választott szakirodalmi tétel alapján készítendő referátum. Szükség esetén a hallgatóknak a szemeszter végén írásban vagy szóban kell számot adniuk tudásukról.

Szövegkiadások, kommentárok:

Lang, C.: Flavii Vegeti Renati Epitoma rei militaris. Lipsiae 1885

Önnerfors, A.: P. Flavii Vegeti Epitoma rei militaris. Stutgardiae/Lipsiae 1995.

Müller, Friedhelm L.: Vegetius, Abriß des Militärwesens. Lateinisch und deutsch. Stuttgart 1997.

Reeve, M. D.: Vegetius: Epitoma rei militaris. Oxford 2004.

Szöveggyűjtemény:

Hahn I. (szerk., bev.): A hadművészet ókori klasszikusai. Budapest 1963.

Székely M. – Illés Imre Á. (szerk.): Késő római szöveggyűjtemény. Szeged 2013.

Szakirodalom:

Allmand, Ch.: The *De Re Militari* of Vegetius. The Reception, Transmission and Legacy of a Roman Text in the Middle Ages. Cambridge 2011.

Bishop, M. C. – Coulston, J. C. N.: Roman Military Equipment. From the Punic Wars to the Fall of Rome. Oxford 2006.

Caldwell, Craig H.: Vegetius' naval appendix and the Battle of the Hellespont (324 CE). In: Chlup, James T. – Whately, C. (Eds.): Greek and Roman Military Manuals: Genre and History. London/New York 2020, 228-244.

Chlup, James T. – Whately, C.: Introduction: the ancient military treatise, genre, and history. In: Chlup, James T. – Whately, C. (Eds.): Greek and Roman Military Manuals: Genre and History. London/New York 2020, 1-16.

Elton, H.: The Roman Empire in Late Antiquity: A Political and Military History. Cambridge 2018.

Erdkamp, P. (ed.): A Companion to the Roman Army. Oxford 2007.

Goffart, W.: The Date and Purpose of Vegetius' 'De re militari'. *Traditio* 33(1977) 65-100.

Phang, S. E.: Roman Military Service: Ideologies of Discipline in the Late Roman Republic and Early Principate. Cambridge 2008.

Roth, J.: The Size and Organization of the Roman Imperial Legion. *Historia* 43(1994) 346-362.

Warner, J.: *Vegetius' regulae bellorum generales*. In: Chlup, James T. – Whately, C. (Eds.): Greek and Roman Military Manuals: Genre and History. London/New York 2020, 199-215.

Wierschowski, L.: Heer und Wirtschaft. Das römische Heer der Prinzipatszeit als Wirtschaftsfaktor. Bonn 1984.

Szekeres Csilla